

Eugeniusz Rydz

Akademia Pomorska
Słupsk

Kamila Niemczyk

Rumia-Janowo

**ATRAKCYJNOŚĆ TURYSTYCZNO-WYPOCZYNKOWA
MIASTA I GMINY PUCK
ORAZ JEJ ZNACZENIE W RUCHU TURYSTYCZNYM
WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO**

**THE TOURIST ATTRACTIVENESS OF THE TOWN
AND COMMUNE OF PUCK
AND ITS INFLUENCE ON THE TOURISM DEVELOPMENT
OF THE POMERANIAN PROVINCE**

Zarys treści: W opracowaniu podjęto próbę oceny atrakcyjności turystycznej miasta i gminy Puck w świetle opinii turystów odwiedzających ten obszar. Do tego celu wykorzystano badania ankietowe, które przeprowadzono na tym terenie w lipcu 2003 roku. W charakterystyce walorów krajoznawczo-turystycznych przedstawiono najważniejsze elementy z zakresu walorów przyrodniczych i antropogenicznych, jakie wpływają na atrakcyjność omawianego obszaru. Dodatkowo zbadano pochodzenie terytorialne turystów przybywających na teren powiatu puckiego w celach wypoczynkowo-rekreacyjnych.

Słowa kluczowe: walory turystyczno-wypoczynkowe, atrakcyjność turystyczna, baza noclegowa, baza gastronomiczna

Key words: tourist and recreation values, the tourist attractiveness, the accommodation sector, the gastronomic base

Wprowadzenie

Jedną z głównych funkcji gospodarczych obszarów nadmorskich jest turystyka. Na wybrzeżach morskich, podobnie jak w wielkich miastach, a także na obszarach górskich, skupiają się intensywne zagospodarowanie turystyczne oraz ruch turystyczny, szczególnie w sezonie letnim. Naturalne i sztuczne walory wybrzeży morskich spowodowały wykształcenie się specyficznych form aktywności turystycznej.

W skali globalnej na obszarach nadmorskich coraz bardziej koncentruje się ludność i działalność gospodarcza, w tym tzw. gospodarka morska związana z wykorzystaniem walorów i zasobów morza oraz nadmorskiego położenia. Do obszarów nadmorskich zalicza się, w zależności od skali rozważań, regiony, gminy i miasta mające bezpośredni dostęp do morza. Zdaniem M. Dutkowskiego (2005) w polskich warunkach są to jednostki samorządowe różnych szczebli, np. gminy, powiaty, województwa, na których terytorium znajduje się tzw. port techniczny, zarządzany przez właściwy Urząd Morski. Pewną specyfiką większości terenów nadmorskich, uwzględniając walory przyrodnicze i antropogeniczne, jest rozwój turystyki i rekreacji, które stanowią istotne elementy struktury gospodarczej zarówno lokalnej, jak i regionalnej. Jest to możliwe m.in. poprzez nagromadzenie na tych terenach przyrodniczych i kulturowych walorów turystycznych, często unikatowych. Walorami przyciągającymi turystów mogą być osobliwości przyrodnicze czy cenne zabytki, lecz także te cechy środowiska, na które zwykle nie zwracamy uwagi, jak np. krajobraz rolniczy z małowicznymi polami i łąkami, czyste powietrze, zróżnicowanie pogodowe.

Przedmiotem artykułu jest próba oceny atrakcyjności turystycznej miasta i gminy Puck w świetle opinii turystów odwiedzających ten obszar. Do tego celu wykorzystano badania ankietowe, które przeprowadzono w lipcu 2003 roku.

Charakterystyka walorów krajoznawczo-turystycznych miasta i gminy Puck

Gmina Puck położona jest w północno-wschodniej części województwa pomorskiego. Głównym ośrodkiem gospodarczym i kulturalnym jest miasto Puck, które leży nad Zatoką Pucką. Omawiany obszar zajmuje powierzchnię 243,29 km², zaś samo miasto 5 km². Łącznie na terenie miasta i gminy w 2002 roku mieszkało 31 726 osób. Średnia gęstość zaludnienia wynosi 83,3 osoby/km². Gmina ta sąsiaduje od północy z gminą Władysławowo, od północnego zachodu z gminą Krokowa, zaś od południowego wschodu z gminą Kosakowo. Jest to obszar dość wyraźnie zróżnicowany pod względem walorów przyrodniczych i antropogenicznych. Istotnymi czynnikami wpływającymi na jego atrakcyjność turystyczną są ukształtowanie terenu i łagodny klimat. Duże zróżnicowanie walorów krajoznawczych, dogodne położenie oraz zagospodarowanie turystyczne sprzyjają rozwojowi ruchu turystycznego na tym terenie. Obszar gminy położony jest między brzegami Bałtyku a krawędzią, jaką tworzy przejście z Wysoczyzny Pojezierza Kaszubskiego w kierunku Pradoliny Kaszubskiej i Zatoki Gdańskiej.

Do walorów przyrodniczych występujących tutaj należy zaliczyć Nadmorski Park Krajoznawczy, który jest jednym z czterech parków krajoznawczych położonych w byłym województwie gdańskim (oprócz Trójmiejskiego, Wdzydzkiego i Kaszubskiego). Park ten leży na terenie gmin: Puck, Krokowa, Kosakowo oraz miast: Puck, Jastarnia, Władysławowo, Hel (Gerstmanowa 2000). Zajmuje on powierzchnię 15 491 ha, obejmując swym zasięgiem Mierzeję Helską, wąski pas wybrzeża nad Zatoką Pucką i na zachód od Władysławowa po ujście Piaśnicy, a także północno-zachodnią część wód Zatoki Puckiej (Szukalski 1995). Najcenniejsze kulturowo obszary Parku związane są z jego nadmorskim położeniem, folklorem kaszubskim i trady-

cjami morskimi. Do cennych walorów krajobrazowych należą trzy rezerваты przyrody: „Przyładek Rozewie” (we Władysławie), „Piaśnickie Łąki” (w gminie Krokowa) i rezerwat ptactwa „Beka” (w gminie Puck). W rezerwach tych można zobaczyć stanowiska cennych, chronionych gatunków przyrodniczych.

W Parku i w jego bezpośrednim sąsiedztwie znajdują się obszary o wybitnych walorach rzeźby terenu, szaty roślinnej, fauny i krajobrazu, więc teren ten jest pod względem turystycznym niezwykle atrakcyjny. Na szczególną uwagę zasługują zabytkowe wsie rybackie z XIII i XIV wieku w Helu, Swarzewie, Chłapowie, Jastarni. Najstarsze obiekty architektoniczne należą do budownictwa sakralnego – są to kościoły w Pucku i Helu. Ciekawymi obiektami są budowle związane z morskim charakterem tych ziem, a więc latarnie morskie, porty i przystanie rybackie (Janta 1997).

Do cennych osobliwości przyrodniczych w Parku należą pomniki przyrody. Zaliczamy do nich w Pucku m.in. topolę białą w parku przy ul. Hallera, lipę drobnolistną, jesion wyniosły przy ul. Judyckiego oraz buk zwyczajny. Na uwagę zasługują również unikalne aleje lipowe – Sobieskiego i Czwartorzędowa z okazami kilkusetletnich drzew w Rzucewie, a także pomnik przyrody – wierzba biała w Osłoninie.

Walorem krajoznawczym gminy Puck ukształtowanym bez ingerencji człowieka jest grupa głazów narzutowych u podnóża klifowego brzegu w Pucku o nazwie „Dwunastu Apostołów” lub „Adam i Ewa” oraz klifowy krajobraz tego obszaru. Nad Zatoką Pucką interesujący jest Klif Osłoniński – ze względu na stosunkowo dużą wysokość i aktywność abrazyjną. Naturalna szata roślinna wpływa na zróżnicowanie biocenotyczne przyklifowych, rolniczych fragmentów Kępy Puckiej w rejonie Osłonina i Rzucewa. Wskazać należy również na to, że klify nadzatkowe są potencjalnym miejscem gniazdowania cennych gatunków ptaków. Brzegi klifowe stanowią jeden z bardziej malowniczych fragmentów wybrzeża Zatoki Puckiej (Szukalski 1995).

Rezerwat przyrody „Beka” zajmuje powierzchnię 193,01 ha, utworzony został w 1998 roku. Chronione są tam stanowiska bagienne i łąkowe z rzadkimi gatunkami roślin, w tym słonorośli. Rezerwat jest także ostoją ptaków, ma rangę europejską. Stanowi on miejsce gniazdowania i żerowania oraz odpoczynku wielu gatunków ptaków. Drugim rezerwatem w gminie Puck są Darżlubskie Buki, zajmujące powierzchnię 27,08 ha. Jest to leśny rezerwat przyrody utworzony w 1960 roku z okazałym starodrzewem bukowym. Znajduje się tam bogata flora roślin naczyniowych, a wśród nich gatunki o cechach podgórskich.

Niezwykle interesującymi obiektami przyrodniczymi ukształtowanymi bez ingerencji człowieka są w gminie Puck groty w Mechowie i Polchowiu. Bardziej rozreklamowana pod względem turystycznym jest grotta w Mechowie, znajdująca się w centrum wsi, na terenie rezerwatu Darżlubskie Buki. Powstała w wyniku działalności łądolodu. Grotta ma 16 m szerokości, nieco ponad metr wysokości i ciągnie się w głąb na 30 m. Wnętrze grotty zdobią stalaktyty i stalagmity oraz dwa wąskie korytarzyki, czyli zachowane fragmenty podziemnego przejścia. Groty Mechowskie to największa osobliwość przyrody nieożywionej na Niżu Polskim, a nawet Niżu Europejskim. Stanowi rzadki okaz formy, charakterystyczny dla obszarów krasowych (Jabłoński 1998).

Atrakcyjność turystyczną gminy i miasta Puck podnoszą walory antropogeniczne. Do walorów tych, klasyfikowanych jako kulturowe, należą obiekty materialne oraz ści-

śle związane z życiem, pracą, działalnością człowieka i przez niego wytworzone w procesie historycznego rozwoju, stanowiące przedmiot powszechnego zainteresowania turystów. Przyciąga ich Muzeum Ziemi Puckiej im. Floriana Ceynowy, mieszczące się w dwóch zabytkowych domach przy ul. Wałowej oraz w zabytkowej kamieniczce mieszczańskiej przy pl. Wolności w Pucku. Powstało ono w 1972 roku jako Stacja Wiedzy o Regionie, zaś w 1980 roku przekształcone zostało w muzeum. Główną jego siedzibą jest dawny szpitalik św. Jerzego z przylegającym do niego XIX-wiecznym domem mieszkalnym. Do stałych ekspozycji muzeum należą zbiory pochodzące z prac archeologicznych prowadzonych na terenie Pucka i okolic. Interesująca jest wystawa prezentująca dawne wnętrze domu mieszczańskiego oraz warsztat i warunki życia puckich rzemieślników (Groth 1998). Można również zobaczyć w zabytkowej kamieniczce wystawy *Pradzieje ziemi puckiej od epoki kamienia po wczesne średniowiecze* oraz *Historia miasta Puck*.

Kolejnym obiektem antropogenicznym wartym zwiedzenia jest kościół św. Piotra i Pawła, będący najstarszym zabytkiem miasta. Powstał on u schyłku XIV i w XV wieku. W jego wnętrzu znajdują się między innymi gotycka kaplica chrzcielna, a także XVI-wieczna kaplica Wejherów z wczesnobarokowym drewnianym ołtarzem, zdobionym bogatą dekoracją rzeźbiarską, który niewątpliwie jest najcenniejszym eksponatem w kościele. Cenne dzieła sztuki kryje skarbiec kościelny, między innymi gotycki relikwiarz w kształcie krzyża z XV wieku. Na wieży kościoła znajdują się cztery zabytkowe dzwony. Zwiedzając Puck, obejrzyć można „Słup Zaślubinowy”, ustawiony na pamiątkę zaślubin Polski z morzem dokonanych przez gen. Hallera w 1920 roku (Ellwart 1997).

Interesujące są kamieniczki mieszczańskie, które znajdują się przy dawnym rynku, obecnie pl. Wolności. Pochodzą one z XIX i XX wieku. Wśród nich wyróżnia się neogotycki ratusz ozdobiony herbem miasta, przedstawiającym lwa, który trzyma w pazurach łososia.

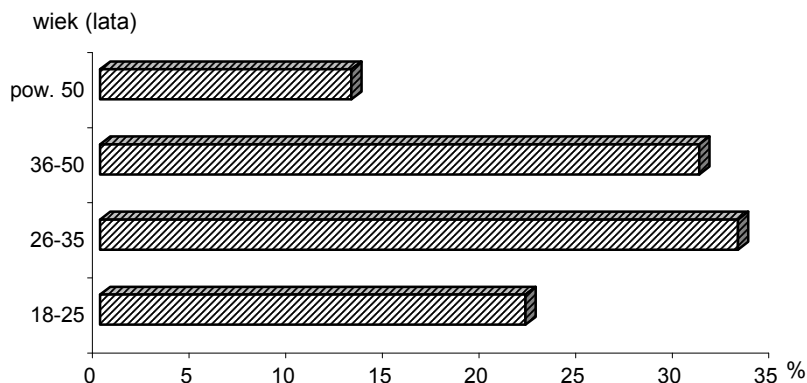
Atrakcyjność turystyczno-wypoczynkowa

Prowadzone badania ankietowe miały na celu pokazanie, jakie walory turystyczne w opinii respondentów wpływają na atrakcyjność turystyczną prezentowanego obszaru i które z nich odgrywają największą rolę w kształtowaniu wielkości i struktury ruchu turystycznego¹. W wyniku tych badań wyróżniono trzy grupy respondentów odwiedzających badany teren w celach turystycznych:

¹ Badania ankietowe przeprowadzono w dniach 22-26.07.2003 r. podczas przygotowywania pod kierunkiem prof. dra hab. Eugeniusza Rydza pracy magisterskiej *Walory krajoznawczo-turystyczne miasta i gminy Puck*. Badaniami objęto ogółem 250 osób. Struktura zawodowa ankietowanych była wyraźnie zróżnicowana. Najliczniejszą grupę stanowili nauczyciele (19%), architekci (15%) oraz osoby prowadzące działalność gospodarczą (10%). Ankieta *Walory turystyczno-krajoznawcze gminy i miasta Puck* obejmowała 18 pytań m.in. o cel pobytu, miejsce zakwaterowania, bazę żywieniową i ich ocenę, cechy osobowe respondenta. Praca ta została nagrodzona w konkursie na najlepsze prace magisterskie studentów PAP, poruszające problematykę Kaszub i Kaszubszczyzny. Organizatorem konkursu w 2005 r. było Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie Oddział w Słupsku.

- turyści zakwaterowani w kwaterach prywatnych, hotelach i pensjonatach,
- turyści zakwaterowani u znajomych i rodziny,
- turyści zakwaterowani w innych miejscowościach.

Badaniem ankietowym objęte zostały osoby pełnoletnie (ryc. 1). Największą grupę tworzyli respondenci w przedziale wiekowym od 26 do 35 roku życia (34%), stosunkowo dużą w przedziale 36-50 lat (około 32%), zaś niewielką – mający od 18 do 25 lat (22%) i powyżej 50 lat (12%).

Ryc. 1. Struktura wieku turystów w mieście i gminie Puck

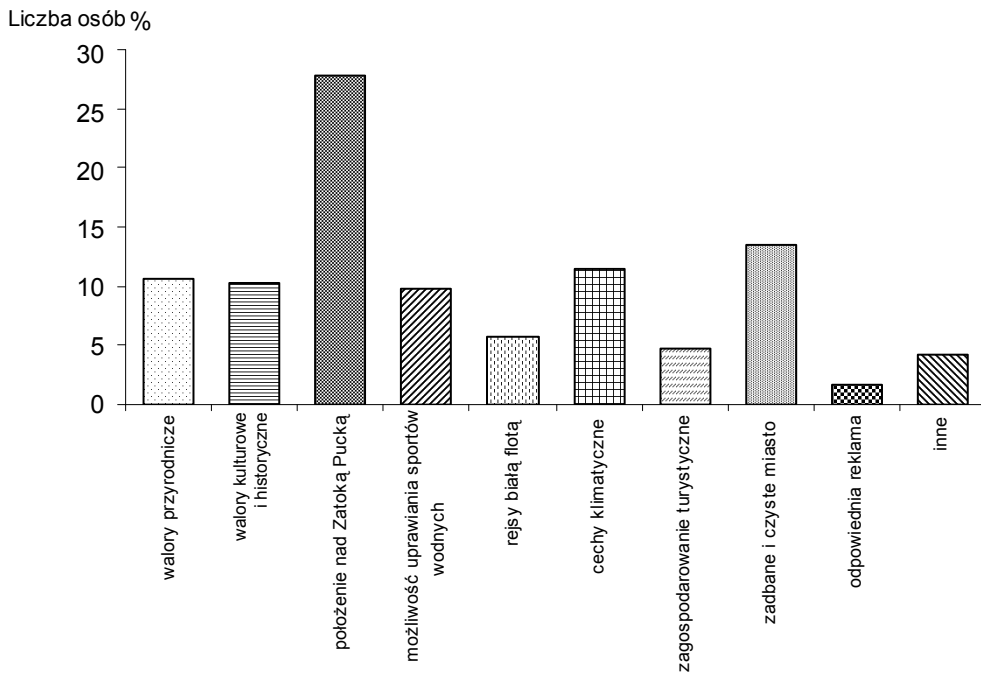
Fig. 1. The structure of the age of tourists in town and the commune of Puck

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiety przeprowadzonej w lipcu 2003 r. na terenie miasta i gminy Puck

Kolejnym elementem podjętych badań było określenie pochodzenia terytorialnego turystów. Wynika z nich, że 23% badanych wywodziło się z województwa mazowieckiego i 17% ze śląskiego. Jest to rezultatem m.in. pewnych tradycji, gdyż mieszkańcy wymienionych województw już przed II wojną chętnie odwiedzali Puck i jego okolice. Poza tym znajdowały się tutaj w przeszłości wypoczynkowe ośrodki zakładowe, które także ukształtowały pewne przyzwyczajenia. Znaczna część respondentów przybyła też z województw łódzkiego (14%) i pomorskiego (12%). Z województwa pomorskiego przyjeżdżają do Pucka turyści weekendowi, np. na poobiedni spacer lub kąpiel w morzu czy odpoczynek od zgiełku miejskiego. Przebywają oni na terenie gminy Puck od dwóch do ośmiu godzin. Wpływ na ich przyjazd mają także zawody żeglarskie i wędkarskie odbywające się w sezonie letnim i możliwości czynnego uprawiania sportów wodnych. Nieliczną grupę turystów stanowiły osoby z województw podlaskiego, świętokrzyskiego (po 1%), warmińsko-mazurskiego, podkarpackiego (po 2%) oraz lubuskiego (3%). Turyści z tych województw przyjeżdżają rzadziej, bowiem na ich terenach występuje urozmaicony krajobraz: góry, jeziora, bogata szata roślinna. Nie bez znaczenia pozostaje też fakt, że należą one do najuboższych w kraju.

Atrakcyjność turystyczna jest pojęciem kompleksowym, na które składają się takie elementy, jak walory krajoznawcze, zagospodarowanie turystyczne i dostępność komunikacyjna (Wiliś 1997, Matczak 1992). Duże zróżnicowanie walorów turystyczno-krajoznawczych, dogodne położenie oraz dobrze rozwinięta baza noclegowa, żywieniowa i towarzysząca sprzyjają rozwojowi funkcji turystycznej danego obszaru, a także mają duży wpływ na wybór miejsca i kierunku wyjazdu turysty.

Z badań, jakie prowadzono, wynika, że na wielkość, formę i strukturę ruchu turystycznego, a także na atrakcyjność turystyczną omawianego terenu według respondentów wpływa jego położenie nad Zatoką Pucką (27%). Dogodne warunki do uprawiania sportów wodnych, czysta woda, niezbyt duża głębokość, nie przekraczająca 2 m – te walory środowiskowe turyści wymienili jako decydujące o atrakcyjności turystycznej miasta i gminy Puck (ryc. 2).

Ryc. 2. Atrakcyjność turystyczna gminy i miasta Puck

Fig. 2. The tourist attractiveness of the commune and town of Puck

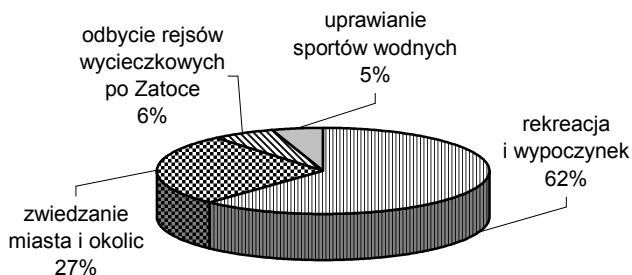
Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiety przeprowadzonej w lipcu 2003 r. na terenie miasta i gminy Puck

Jako drugi czynnik ankietowani podali zadbane i czyste miasto (13,5%) oraz warunki klimatyczne (11,5%). Kaszubskie miasteczko położone nad wodami Zatoki Puckiej zachowało swój dawny charakter. Zadbane kamieniczki i wąskie uliczki nadają miastu niepowtarzalny wygląd, a tym samym podnoszą jego atrakcyjność turystyczną. Spośród ankietowanych osób 10,6% uważało, że o atrakcyjności turystycz-

nej gminy Puck decydują walory przyrodnicze, zaś 10,3% – kulturowe. Osoby podające ten rodzaj wypoczynku należą na ogół do grupy ludzi z wykształceniem wyższym, zainteresowanych zabytkami antropogenicznymi. Wyniki badań ankietowych wskazały, że walorem turystycznym prezentowanego obszaru jest kultura kaszubska. W dzisiejszych czasach kaszubszczyzna często kojarzona jest z językiem oraz kulturą ludową, której przejawem jest m.in. charakterystyczny haft, malarstwo na szkle i sprzęty związane z wykonywaniem lokalnych zawodów, takich jak rybołówstwo. Podkreślić należy, że gmina Puck pozostaje od lat ważnym ośrodkiem sztuki ludowej. W warsztatach licznych twórców powstają wiklinowe kosze, tabakiery, ozdoby z bydłęcych rogów, serwety haftowane w kaszubskie kwiaty. Można je kupić bezpośrednio u artystów lub podczas festynów i jarmarków odbywających się w lipcu, gdy występują zespoły kaszubskie ubrane w stroje ludowe.

Z przeprowadzonych badań wynika, że zdecydowanie mniejsze znaczenie ma tutaj turystyka kwalifikowana (5%). Na terenie gminy związana jest ona z uprawianiem sportów wodnych (ryc. 2), do których zaliczamy żeglarstwo i windsurfing. Są to dyscypliny wymagające dobrego przygotowania kondycyjnego i turystycznego. Ten rodzaj turystyki przeważnie uprawiany jest przez ludzi młodych lub zorganizowane grupy sportowe. Osoby te mają doświadczenie i wiedzę w posługiwaniu się tego rodzaju sprzętem. Na terenie gminy Puck, jak wykazały badania, wypoczywają w większości rodziny z dziećmi oraz turyści w przedziale wiekowym od 35 do 50 roku życia, preferujący inne formy rekreacji, np. żeglarstwo. Około 4% respondentów wyraziło opinię, że o atrakcyjności gminy i miasta Puck decyduje zagospodarowanie turystyczne. Większość turystów uważa, że baza noclegowa i żywieniowa jest tutaj dobrze rozbudowana.

Podczas badań stwierdzono, że w strukturze ruchu turystycznego omawianego obszaru dominującą rolę odgrywa turystyka rekreacyjno-wypoczynkowa, bowiem w tych celach przybyło 62% respondentów, a tylko 5%, by skorzystać z możliwości uprawiania sportów wodnych (ryc. 3). Z powyższych danych wynika, że miasto

Ryc. 3. Cel przybycia turystów do miasta i gminy Puck

Fig. 3. The reason of the arrival of tourists to the town and commune of Puck

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiety przeprowadzonej w lipcu 2003 r. na terenie miasta i gminy Puck

i gmina Puck pełnią funkcję ośrodka turystyczno-wypoczynkowego. Lokalizacja miasta nad Zatoką Pucką, cisza, spokój, a także różnorodność form przyrodniczych i krajobrazowych tworzą dobre warunki do rekreacji, relaksu, wypoczynku, wpływając na rozwój i natężenie ruchu turystycznego.

Wielkość i natężenie ruchu turystycznego na badanym obszarze określono na podstawie liczby udzielonych noclegów oraz obiektów noclegowych w latach 1995-2002. Z uzyskanych materiałów wynika, że obserwuje się zmiany w natężeniu ruchu turystycznego.

Największy przyrost bazy noclegowej na terenie miasta i gminy Puck przypadł na lata 1996-1998. Dotyczy to liczby obiektów, miejsc noclegowych oraz udzielonych noclegów. O ile w 1996 roku udzielono 18 256 noclegów w Pucku i 4751 na terenie gminy, to w 1998 liczba ta wynosiła odpowiednio 48 261 i 8370 (tab. 1). Dodać należy, że w tym okresie nastąpił w całym kraju rozwój gospodarki rynkowej, co przeniosło się również na rozwój sektora turystycznego w regionie nadmorskim, w tym w powiecie puckim. W okresie tym wiele wyjazdów urlopowych organizowanych było jeszcze przez Fundusz Wczasów Pracowniczych (FWP), a także ośrodki zakładowe (np. kolonie, obozy rekreacyjne). Zaznaczyć również należy, że wówczas mniej popularne były wyjazdy na wszelkiego rodzaju wypoczynek poza granice kraju.

W latach 1999-2002 obserwuje się spadek wielkości i natężenia ruchu turystycznego na omawianym terenie. Spowodowane jest to zanikającymi formami wypoczynku dotychczas organizowanymi przez FWP. Zaczynają rozwijać się natomiast inne jego formy, proponowane przez różnego rodzaju prywatne biura turystyczne. Duże zakładowe ośrodki wczasowe, a także obiekty będące własnością FWP zaczynają bankrutować, często w związku z prywatyzacją macierzystych zakładów. Coraz wyraźniej zwiększa się baza noclegowa będąca własnością osób prywatnych. W przypadku Pucka obserwuje się pewne obniżanie standardu świadczonych usług, co powoduje odpływ wczasowiczów do miejscowości, które dysponują nowocześniejszą bazą. W ogólnych zasobach bazy noclegowej wzrasta natomiast udział kwater prywatnych i gospodarstw agroturystycznych. Obserwowane opóźnienie w powiększaniu bazy noclegowej wynika z niepewności, jaką niesie gospodarka rynkowa. Mieszkańcy musieli się przekonać, że napływ turystów nie jest incydentalny, a jest zjawiskiem trwałym, podlegającym systematycznemu wzrostowi.

Wiele jeszcze czynników wpływa na wielkość i strukturę ruchu turystycznego. Zubożenie społeczeństwa powoduje zmniejszenie liczby organizowanych kolonii, obozów harcerskich i sportowych dla dzieci i młodzieży. W ostatnich latach następuje wzrost bardzo popularnych wśród społeczeństwa wyjazdów zagranicznych. Lepsza oferta wypoczynku za granicą wiąże się z lepszym zagospodarowaniem ośrodków turystycznych, pewną pogodą i atrakcyjnymi walorami turystycznymi regionów śródziemnomorskich, zachęcających turystów do wyjazdu. Istotną rolę odgrywa również fakt, że ceny pobytu za granicą nie odbiegają zbytnio od krajowych. Należy również zwrócić uwagę, że standard oferowanych usług w Polsce, który na ogół jest znacznie niższy od zagranicznego, powoduje ucieczkę zamożniejszej części społeczeństwa na wypoczynek poza granice kraju.

W ostatnim okresie obserwuje się pewne ożywienie w przyroście prywatnej bazy noclegowej. Występują tu również pozytywne zmiany, które są spowodowane du-

Tabela 1

Obiekty bazy noclegowej w latach 1995-2002
 Objects of the accommodation sector from 1995 to 2002

Lp.	Lata	Miejscowość	Liczba obiektów	Liczba miejsc noclegowych		Liczba udzielonych noclegów		Liczba wynajętych pokoi	
				ogółem	calorocznie	ogółem	turystom zagranicznym	ogółem	turystom zagranicznym
1	1995	Miasto Puck	5	711	46	12 786	410	-	-
		Gmina Puck	-	-	-	-	-	-	-
2	1996	Miasto Puck	14	930	437	18 256	1712	-	-
		Gmina Puck	9	159	-	4751	-	-	-
3	1997	Miasto Puck	16	939	36	19 811	705	-	-
		Gmina Puck	10	146	-	5576	4	-	-
4	1998	Miasto Puck	16	1545	201	48 261	350	-	-
		Gmina Puck	13	225	-	8370	-	-	-
5	1999	Miasto Puck	32	1623	330	42 165	2129	-	-
		Gmina Puck	17	256	11	7 323	-	-	-
6	2000	Miasto Puck	6	1481	218	40 754	301	-	-
		Gmina Puck	6	219	88	5895	180	5395	853
7	2001	Miasto Puck	6	1476	-	30 168	2925	5192	-
		Gmina Puck	8	366	79	16 240	862	3259	345
8	2002	Miasto Puck	5	1241	-	40 424	8535	6216	1571
		Gmina Puck	8	366	79	15 054	2210	9076	693

Zródło: Roczniki statystyczne województwa gdańskiego 1996, 1997, 1998, Gdansk: Roczniki statystyczne województwa pomorskiego 1999, 2000, 2002, 2003, Gdansk

żymi nakładami na rozwój infrastruktury towarzyszącej, która jest niezbędnym elementem przyciągającym turystów. Regiony nastawione na rozwój turystyki robią w tym zakresie wiele. Widać to również w regionie nadmorskim. Także miasto i gmina Puck starają się podnieść jakość świadczonych usług, by przyciągnąć turystów i wczasowiczów. Władze powiatu widzą korzyści płynące z turystyki. Najbardziej zainteresowani rozwojem turystycznym są sami mieszkańcy, którzy postrzegają w tej działalności źródła dochodu. W celu przekształcenia tego obszaru w region turystyczny istotne jest nastawienie mieszkańców do walorów turystycznych własnego terenu oraz obecności w nim turystów i docenienie roli turystyki w rozwoju społeczno-gospodarczym. Jak wskazują wyniki badań ankietowych, zadanie to jest systematycznie realizowane i przynosi wymierne korzyści. Świadczy o tym ciągły wzrost liczby kwater prywatnych oferujących usługi noclegowe przyjeżdżającym turystom.

Wyniki badań ankietowych wykazały, że miasto i gmina Puck są atrakcyjne pod względem walorów turystycznych. Największe znaczenie dla rozwoju turystyki według respondentów mają elementy krajobrazowe. Pięknie położona, o specyficznym klimacie Zatoka Pucka odgrywa w tej dziedzinie rolę szczególną. Dzięki swoim walorom przyciąga szerokie rzesze amatorów sportów wodnych oraz turystów preferujących wypoczynek nad morzem. Znajdujące się ponadto na tym obszarze zabytki kulturowe podnoszą jego atrakcyjność turystyczną. Należy podkreślić także znaczenie dobrze rozbudowanej bazy noclegowej i gastronomicznej, która jest istotnym elementem zagospodarowania turystycznego, wpływającego na rozwój funkcji turystycznej tego obszaru. Dynamiczny wzrost liczby kwater prywatnych (szczególnie od 1995 do 2002 roku) i coraz większa liczba osób korzystających z usług noclegowych w tych obiektach (tab. 1) świadczy o znacznym zainteresowaniu turystów wypoczynkiem tutaj. Jeśli do tego doliczymy ogromną liczbę turystów odwiedzających omawiany obszar przy okazji dojazdu do innych ośrodków wczasowo-wypoczynkowych lub podczas zwiedzania zabytków i atrakcji turystycznych Półwyspu Helskiego, to wyraźnie widać, jak ważne funkcje turystyczne pełnią miasto i gmina Puck w regionie pomorskim.

Z wywiadów z właścicielami obiektów noclegowych i przedstawicielami władz lokalnych wynika, że również ogromny wpływ na rozwój ruchu turystycznego mają działania promocyjne – począwszy od wydawania folderów, zamieszczania informacji o walorach środowiskowych i zagospodarowaniu turystycznym w internecie, aż do reklamowania pensjonatów, ośrodków wypoczynkowych i zabytków. Puck znany jest z tego, że jako jedyny w regionie od 2002 roku organizuje targi turystyczne, promujące region pomorski, piękno ziemi kaszubskiej, tradycji, języka i obyczajów kaszubskich. Wszystko to przynosi wymierne korzyści miejscowościom leżącym w strefie nadmorskiej. Puck oraz położone na terenie gminy miejscowości znane są szeroko w kraju i – jak wykazały badania – mają duże grono stałych turystów, którzy rokrocznie odwiedzają te okolice. Jest w tej ziemi coś, co ujmuje odwiedzających i przyciąga ich na wiele lat.

Uwagi końcowe

Z badań ankietowych, jakie prowadzono wśród właścicieli kwater prywatnych, jak również z opinii turystów wynika, że w celu podniesienia atrakcyjności turystycznej miasta i gminy Puck należy dokonać pewnych niezbędnych inwestycji:

- a) rozbudować bazę noclegowo-gastronomiczną poprzez budowę nowych ośrodków rekreacyjno-wypoczynkowych i podnoszenie standardu już istniejących,
- b) tworzyć dogodne warunki do wzrostu liczby i komfortu kwater prywatnych,
- c) rozbudować zaplecze pozwalające na alternatywne, a jednocześnie atrakcyjne spędzanie czasu przez turystów podczas załamania pogody odpowiedniej do plażowania czy uprawiania sportów wodnych,
- d) rozbudować i modernizować sieć komunikacyjną miasta i gminy,
- e) rozbudować i modernizować zaplecze niezbędne dla turystycznego charakteru miasta i gminy (ośrodki zdrowia, szpital, poczta, telekomunikacja itp.),
- f) poprawić informację o mieście i atrakcjach okolic.

W dobie konkurencji i szerokiej oferty na rynku turystycznym zarówno firm krajowych, jak i biur podróży zachęcających do wypoczynku i rekreacji w kurortach zagranicznych, wymienione przez respondentów przedsięwzięcia winny być realizowane tak, by powiat pucki mógł wykorzystywać istniejące możliwości. Turystyka to także znaczny rynek zbytu płodów rolnych dla okolicznych rolników i przemysłu rolno-spożywczego. Dzięki turystom funkcjonują mleczarnie, masarnie, producenci warzyw i owoców, a przez to dostawcy surowców niezbędnych do produkcji w tych firmach. Jeśli turystyka będzie pomyślnie się rozwijać, to powstaną dobre perspektywy dla wszystkich tych osób, dla których stanowi ona główne źródło dochodu. Ankietowani respondenci podkreślali najczęściej jako zaletę omawianego terenu przyjazne nastawienie stałych mieszkańców do turystów, wielką życzliwość i sympatię, z jaką zetknęli się na ziemi puckiej. Turystyka to wielki kapitał, który odpowiednio pielęgnowany będzie przynosił zasłużone korzyści.

Literatura

- Dutkowski M., 2005, *Rynki turystyczne w strategii rozwoju regionów nadmorskich*. W: *Zagospodarowanie przestrzenne i rozwój obszarów nadmorskich w Polsce*, red. M. Dutkowski, Szczecin, s. 62-69
- Ellwart J., 1997, *Kaszuby. Przewodnik turystyczny*, Gdynia
- Gerstmanowa E., 2000, *Materiały do monografii przyrodniczej regionu gdańskiego*, t. III, Gdańsk
- Groth A., 1998, *Historia Pucka*, Gdańsk
- Jabłoński A., 1998, *Wędrówki po Kaszubach. Od Gdyni po Hel*, Gdynia
- Jackowski A., 1981, *Typologia funkcjonalna miejscowości turystycznych (na przykładzie województwa nowosądeckiego)*, Kraków
- Janta A., 1997, *Nadmorski Park Krajobrazowy*, Władysławowo
- Kondracki J., 2001, *Geografia regionalna Polski*, Warszawa
- Lijewski T., Mikułowski B., Wyrzykowski J., 1998, *Geografia turystyczna Polski*, Warszawa

- Liszewski S., 1991, *Przemiany przestrzeni wiejskiej w Polsce w ostatnim czterdziestoleciu*, Acta Univ. Lodz., Turyzm, z. 14, s. 7-21
- Matczak A., 1992, *Model badań ruchu turystycznego. Studium metodologiczne*, Łódź
- Matczak A., 1999, *Segmentacja przestrzenna krajowego ruchu turystycznego Ustki*. Turyzm, z. 1, s. 105-134
- Mazur E., 2002, *Geografia turystyczna*, Szczecin
- Niemczyk K., 2004, *Walory krajoznawczo-turystyczne miasta i gminy Puck*, PAP, Słupsk, praca magisterska nie publikowana
- Piotrowska H., 1984, *Szata roślinna*. W: *Pobrzeże Pomorskie*, red. B. Augustowski, Wrocław
- Rydz E., 2002, *Przebieg procesów kolonizacji turystycznej gmin w powiecie kościerskim*. W: *Kreowanie wizerunku turystycznego regionów, gmin i miast*, red. A. Schwichtenberg, Koszalin, s. 255-270
- Rydz E., 2003, *Agroturystyka jako jeden z czynników aktywizacji gospodarki wiejskiej (na przykładzie województwa wielkopolskiego)*. W: *Czas wolny. Rekreacja. Turystyka. Hotelarstwo. Żywnienie*, red. W. Siwiński, R. D. Tauber, E. Mucha-Szajek, Poznań, s. 403-416
- Szukalski J., 1991, *Kaszubski Park Krajobrazowy*, Gdańsk
- Szukalski J., 1995, *Na Kaszubach*, Warszawa
- Wiluś R., 1997, *Rozwój funkcji turystycznej w dolinie rzeki Warty na odcinku od Działoszyna do Uniejowa*, Łódź

Summary

The tourism is one of the forms of economic functions of the seaside areas. One of the characteristic features of the majority of the sea-side districts considering natural and anthropogenic values is development of tourism and recreation that determine essential elements of the economic structure both in the local scale, as well as in the regional one. The administrative district of Puck is located in the eastern part of the Pomeranian province by the Puck Gulf. The described area occupies 243.3 km², while the city Puck 5 km². The total population of the area is 31.800 people. One of the main natural values located in the described area remains the Seaside-Landscape Park. It is situated within the Puck administrative district on the ground the communes of Puck, Krokowa, Kosakowo and cities: Puck, Jastarnia, Władysławowo and Hel. Cultural values and objects connected with the life and work of the man produced in the process of the historic development are considered the values increasing significantly the tourist attractiveness of the town and commune of Puck. The Florian Ceynowa's Museum of Puck Land is one of the most interesting places that should be definitely recommended to tourists. Another recommended place is a Saint Peter and Paul's church.